

Konsekvensutredning med anledning av förslag till ändrade föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel (CSNFS 2001:1)

1. Sammanfattning

Centrala studiestödsnämnden (CSN) behöver, med anledning av kommande ändringar i studiestödsförordningen ([2000:655](#)), ändra i myndighetens föreskrifter och allmänna råd ([CSNFS 2001:1](#)) om beviljning av studiemedel.¹ I samband med dessa ändringar passar CSN på att göra även andra justeringar i föreskrifterna som bedöms behövliga. I denna konsekvensutredning behandlas därför förslag till föreskriftsändringar inom flera olika områden, såsom krav på studieresultat vid utlandsstudier, omräkning av kostnader som anges i utländsk valuta, tillägglån, olika merkostnadslån, utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel och utbetalning av studiemedel för utlandsstudier i förskott.

Med anledning av senare års praxis från Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) föreslår CSN föreskriftsändringar gällande den närmare innebörden av begreppet *studiernas början* i 3 kap. 12 § studiestödsförordningen. De föreslagna ändringarna medför att den inkomst som normalt ska läggas till grund för bedömning av rätten till tillägglån är den inkomst den studerande hade under året före det år då studier med studiemedel senast inleddes. Om den studerande på grund av särskilda skäl inte kunnat bedriva studier sedan han eller hon senast hade studiemedel får ett tidigare år läggas till grund för bedömningen. CSN föreslår också att föreskrifterna förtydligas när det gäller vad som ska avses med begreppet *föräldrapenning* respektive begreppet *sammanhängande fått föräldrapenning* i 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen.

Vidare föreslår CSN en ändring av den bestämmelse som avser merkostnadslån för reskostnader vid utlandsstudier och som innebär att maxbeloppen för hur mycket merkostnadslån som kan ges utgår ifrån två geografiska områden, för resor i samband med studier inom och utom EES och Schweiz. Förslaget innebär att maxbeloppen ska kopplas till prisbasbeloppet.

CSN föreslår även vissa ändringar med anledning av regeringens beslut att ändra bestämmelserna i studiestödsförordningen avseende merkostnadslån för undervisningsavgift samt vilka utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till

¹ Förordning ([2018:156](#)) om ändring i studiestödsförordningen – se bilaga.

studiemedel.² CSN justerar föreskriften avseende merkostnadslån för undervisningsavgift så att det belopp som lämnas fördelas per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser. CSN föreslår vidare en ändring av det allmänna rådet om vilka utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel. Särskilda skäl att inte rimligen lämna studiemedel för en utbildning kan exempelvis vara att Utrikesdepartementet avråder från alla resor eller uppmanar svenska medborgare att lämna det geografiska område där studierna bedrivs.

CSN föreslår att möjligheten att få merkostnadslån utbetalt för mer än en studieperiod (termin) och för mer än 26 veckor vid ett och samma tillfälle fortsättningsvis endast ska omfatta merkostnadslån för undervisningsavgifter och för försäkringskostnader.

CSN gör även några ändringar av administrativ karaktär. CSN definierar vad som utgör ”normal studietakt” när studerande, som är antagna till studier vid ett utländskt lärosäte, under en period bedriver utbytesstudier vid ett lärosäte i ett annat land. CSN ändrar föreskriften avseende omräkning av merkostnadslån som anges i utländsk valuta så att även merkostnadslån som avser studier som startar före eller på första bankdagen ett visst år ska kunna räknas om. Bestämmelsen i föreskriften avseende merkostnadslån för pendlingsresor förtydligas så att resorna ska ske mellan hemorten och studieorten istället för mellan hemmet och läroanstalten. CSN föreslår slutligen ett tillägg i bestämmelsen om merkostnadslån för resor som görs för att samla in material till uppsatser (insamlingsresor), som medför att merkostnadslån även kan ges för insamlingsresor i samband med studier vid lärosäten utomlands som har ett annat poängsystem än i Sverige.

² Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen.

2. Överväganden och förslag

2.1 Tillägglån

2.1.1 Bakgrund

Av förarbetena till studiestödslagens ([1999:1395](#)) bestämmelse om tillägglån (3 kap. 14 §) framgår att gemensamt för dem som ska kunna komma i fråga för tillägglån bör vara att studierna medför en ansträngd ekonomi t.ex. till följd av att den tidigare arbetsinkomsten gett förutsättningar för betydligt större levnadsomkostnader än vad totalbeloppet i studiemedlen medger.³

Tillägglån får lämnas till en studerande som under kalenderåret närmast före studiernas början har haft en inkomst av viss storlek.⁴ Tillägglån får också lämnas till en studerande som sammanhängande fått föräldrapenning närmast före studiernas början och som närmast dessförinnan haft inkomst av en viss storlek.⁵

I CSN:s föreskrifter anges hur studieuppehåll ska bedömas i relation till påbörjande av studier respektive hur inkomstbedömningen ska göras för en studerande som närmast före studiernas början sammanhängande fått föräldrapenning.⁶

Om den studerande gjort ett studieuppehåll under hela det kalenderår som föregår det år då studierna återupptas, anses studierna ha påbörjats efter detta studieuppehåll. Om det finns särskilda skäl bortses det från studieuppehållet.⁷

Efter ett vägledande avgörande av ÖKS den 21 november 2016⁸ står det klart att en inkomst under ett visst kalenderår kan läggas till grund för bedömning av rätten till tillägglån trots att den sökande bedrivit studier under samma kalenderår, dock utan studiemedel. ÖKS uttalar att det skulle vara orimligt att enbart den omständigheten att en person varit registrerad för studier under ett visst år skulle medföra att personen inte skulle anses ha haft ett studieuppehåll, i den betydelse som avses i 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1, under det aktuella året. Med beaktande av syftet med tillägglån bör istället det avgörande för bedömningen vara om sökanden haft studiemedel någon gång under året.

³ [Ett reformerat studiestödssystem](#), prop. 1999/2000:10, s. 86-87.

⁴ 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen.

⁵ 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen.

⁶ 7 kap. 3 § respektive 7 kap. 3 a § CSNFS 2001:1.

⁷ 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1. I allmänt råd till 7 kap. 3 § anges att inkomsten bör beräknas för det senaste kalenderår då den studerande inte har studerat, att med studier bör avses studier endast på sådan utbildning som gav rätt till studiestöd, vilket innebär att arbetsmarknadsutbildning som genomgått inom ramen för en upphandlad utbildning inte bör räknas som studier i detta sammanhang, och att detsamma bör gälla studier av så liten omfattning att de rimligen inte påverkat möjligheterna till arbete på heltid. Vidare anges att om den studerande har gjort ett uppehåll i studierna av någon omständighet som han eller hon själv inte kunnat råda över, exempelvis sjukdom, bör detta räknas som ett särskilt skäl för att bortse från uppehållet. Detsamma bör gälla vid ett uppehåll i studierna på grund av graviditet och i samband med vård av barn som ger rätt till föräldrapenningförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

⁸ ÖKS beslut den 21 november 2016 ([ÖKS dnr 2016-02985](#)).

Överklagandenämnden har i ett annat vägledande avgörande den 21 november 2016 befäst nämndens praxis gällande dels att studierna anses ha påbörjats, i vart fall, när den studerande beviljas studiemedel första gången, och detta oavsett vilka studier det varit frågan om, dels att den som uppburit studiemedel under del av ett kalenderår inte kan anses ha haft ett studieuppehåll, i den betydelse som avses i 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1, under detta kalenderår.⁹ Rättsregeln att den som uppburit studiemedel under del av ett kalenderår inte kan anses ha haft ett studieuppehåll i föreskrifternas bemärkelse gäller även sådant kalenderår där studiemedel uppburits under så kort tid som en eller ett par veckor.¹⁰

I ett avgörande avseende en studerande som först uppburit studiemedel och sedan studerat utan studiemedel tre år i rad har ÖKS den 25 november 2016 uttalat att, i fråga om dessa tre år, inkomsten under det senaste av dem ska läggas till grund för bedömning.¹¹

Efter ÖKS vägledande avgörande (dnr 2016-02985) har CSN beslutat att handlägga tillägglåneansökningar från sökanden som efter studier med studiemedel studerat utan studiemedel under en ramtid om ett kalenderår eller mer på så sätt att den sökande vid inkomstbedömningen kunnat välja om ett senaste studiemedelsfritt kalenderår med studier ska betraktas som ett studieuppehåll – och därmed kunna läggas till grund för inkomstbedömningen – eller inte.

2.1.2 Behovet av ändrade föreskrifter avseende studiernas början, och alternativa lösningar

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om tillägglån.

CSN:s förslag: Med studiernas början bör alltid förstås det senaste kalenderår då den studerande har studiemedel och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats, om det inte finns särskilda skäl för en annan bedömning.

ÖKS har utifrån lagstiftarens syfte med tillägglånet tolkat CSN:s föreskrifter om studieuppehåll så att vid återupptagande av studier med studiemedel får ett föregående kalenderår med studier utan studiemedel bedömas som ett studieuppehåll. ÖKS har inte uttalat att inkomst under sådant år obligatoriskt ska

⁹ ÖKS beslut den 21 november 2016 ([ÖKS dnr 2016-03185](#)).

¹⁰ ÖKS beslut den 9 juni 2017 (ÖKS dnr 2017-01825). Den sökande i detta ärende hade uppburit studiemedel under en vecka år 2016. Även ÖKS beslut den 16 september 2016 (ÖKS dnr 2016-02885). Den sökande i detta ärende hade uppburit studiemedel under en vecka år 2015.

¹¹ ÖKS beslut den 25 november 2016 (ÖKS dnr 2016-03730). Sökanden, vars ansökan avslagits av CSN eftersom hennes inkomst varit för låg under kalenderåret före studiernas första början, hade inte yrkat att något av de studiemedelsfria studieåren skulle ligga till grund för bedömningen utan ett år då hon studerat med studiemedel.

läggas till grund för bedömning av rätten till tilläggsloan och har heller inte prövat frågan om vilket inkomstår som får läggas till grund för bedömning utifrån kontexten att en person som inte tidigare haft studiemedel vill lägga inkomst under tid med studier utan studiemedel till grund för bedömningen. Vid utformningen av nya föreskrifter krävs ett ställningstagande också gällande hur dessa situationer ska bedömas.

CSN föreslår att inkomsten under det närmast föregående studiemedelsfria året normalt alltid ska läggas till grund för bedömningen i samtliga nämnda situationer. Förslaget innebär att inkomst under ett kalenderår då en person haft studiemedel inte heller fortsättningsvis ska få läggas till grund för bedömning av rätten till tilläggsloan. Personer som tidigare haft studiemedel bör dock också fortsättningsvis få bortse från kalenderår då studier inte kunnat bedrivas alls på grund av särskilda skäl.

CSN bedömer att den föreslagna lösningen inte står i strid med lagstiftarens intentioner. Tilläggsloansen syftar i sig inte till att täcka upp för inkomstbortfall ett kalenderår eller mer i efterhand, när studier redan bedrivits utan ordinärt studiemedel under denna ramtid. CSN anser att den föreslagna lösningen väl tillgodoser de behov tilläggsloansen är avsett att uppfylla.

En alternativ lösning till den som nu föreslås är att en sökande som studerat utan studiemedel ska få välja vilket inkomstår han eller hon vill lägga till grund för bedömning av rätten till tilläggsloan, inom vissa ramar. Man skulle då, vid ett första påbörjande av studier med studiemedel, kunna godkänna också kalenderåret närmast före det år då studiemedelsberättigande studier utan studiemedel inletts och, om den sökande tidigare studerat med studiemedel men gjort ett uppehåll i studier, kalenderåret närmast före det år den sökande hade studiemedel första gången, utan att särskilda skäl för bortseende av studieuppehållet föreligger. CSN bedömer dock att det är en rimlig avvägning att inte tidpunkten för vad som ska avses med studiestart görs valbar på det sättet utan att tillämpningen är enhetlig. På så sätt håller vi regelverket enkelt och lättförståeligt för kunden. En konsekvens av en alternativ lösning skulle vara att utflödet av studiemedel i form av tilläggsloan skulle bli större än med den föreslagna lösningen.

En alternativ lösning är att i anslutning till de föreskrifter som nu föreslås föreskriva att också inkomst under närmast föregående kalenderår med studiemedel får tillgodoräknas om sökanden haft studiemedel endast en kort tid under det kalenderåret. CSN menar dock att en lösning som innebär att också kalenderår med studiemedel får läggas till grund för beräkning inte kan anses omfattas av regleringen i 3 kap. 12 § studiestödsförordningen.

2.1.3 Vad ska avses med studiernas början

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om tillägglån.

CSN:s förslag: Med ”studiernas början” i 3 kap. 12 § studiestödsförordningen ska avses det senaste kalenderår då den studerande har studiemedel, och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.

Om det finns särskilda skäl kan dock studierna anses påbörjade under ett tidigare kalenderår, under förutsättning att det är ett kalenderår då den studerande har haft studiemedel, och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.

Motiven för att införa en definition av studiestödsförordningens begrepp studiernas början framgår av avsnitt 2.1.2.

I och med att en definition av studiernas början föreslås införas i föreskrifterna behöver också föreskrifternas nuvarande reglering avseende studieuppehåll på grund av särskilda skäl anpassas i linje med den föreslagna definitionen. Undantaget föreslås endast gälla i förhållande till studerande som tidigare haft studiemedel. Bedömningen skulle annars bli för generös i förhållande till nuvarande reglering med anslutande allmänna råd, som innebär att studieuppehåll om ett kalenderår eller mer får bortses från vid bestämmandet av studiernas början om uppehållet beror på någon omständighet som den studerande inte själv kunnat råda över, medan kalenderår som föregår studiernas första påbörjande inte får bortses från, även om anledningen till att den tillägglånesökande under denna period haft en låg inkomst beror på någon omständighet som han eller hon själv inte kunnat råda över. Syftet är att garantera ett inkomstskydd, i form av tillägglån, för studerande som hunnit påbörja studier med studiemedel och som utan egen förskyllan varit tvungna att göra ett uppehåll i dessa studier.

2.1.4 Vad bör utgöra särskilda skäl för att studierna ska kunna anses påbörjade tidigare

CSN:s bedömning: Med särskilda skäl avses omständighet som den studerande inte själv kunnat råda över, exempelvis egen eller anhörigs sjukdom, vilken medfört att han eller hon inte kunnat bedriva studier sedan han eller hon senast hade studiemedel.

Enligt de allmänna råden till den nuvarande föreskriften i 7 kap. 3 § CSNFS 2001:1 utgår inkomstberäkningen från kalenderår då den studerande inte studerat. Kalenderår med studier får dock läggas till grund för inkomstberäkningen om

studierna skett inom ramen för upphandlad arbetsmarknadsutbildning eller varit av så liten omfattning att de inte påverkat möjligheten till arbete på heltid. I och med att 3 § nu föreslås innehålla en definition, enligt vilken med studiernas början ska förstås kalenderår då den studerande har studiemedel och som följer på år under vilket studiemedel inte har lämnats (men studier likväl kan ha bedrivits), behöver de allmänna råden till 3 § upphävas till den del de annars skulle bli motstridiga föreskriften.

CSN anser att de allmänna råden om vad som bör avses med särskilda skäl, för att studierna i enlighet med 3 § andra stycket ska kunna anses påbörjade tidigare än vad huvudregeln i 3 § första stycket stadgar, ska ges en exemplifierande och inte uttömmande utformning. De angivna exemplen, egen eller anhörigs sjukdom, där anhörig givetvis inkluderar bland annat den studerandes barn, får enligt CSN anses vara de vanligaste orsakerna till att en studerande varit förhindrad att fortsätta att bedriva studier, och de bör därför nämnas uttryckligen.

Av rättspraxis från ÖKS framgår att för att tid med studieuppehåll på grund av särskilda skäl ska kunna utgöra överhoppningsbar tid vid inkomstbedömningen krävs att de särskilda skälen förklarar hela studieuppehållet. CSN anser därför, i linje med förslaget till definition av begreppet *studiernas början*, att det av de allmänna råden bör framgå att de skäl som den sökande åberopar ska förklara varför studier inte kunnat bedrivas sedan den studerande senast hade studiemedel.

2.1.5 Vad ska avses med föräldrapenning

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om tilläggsån.

CSN:s förslag: 7 kap. 3 a § CSNFS 2001:1 förtydligas så att det av paragrafen framgår att med föräldrapenning enligt 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen avses föräldrapenning enligt 12 kap. socialförsäkringsbalken eller motsvarande utländsk förmån.

Ändringen innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

Av 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen framgår att tilläggsån får lämnas också till en studerande som sammanhängande fått föräldrapenning närmast före studiernas början och som närmast dessförinnan haft inkomst av viss storlek.

CSN föreslår att nuvarande föreskrift avseende undantaget för föräldrapenning i 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen delas upp på två paragrafer vilka ska behandla dels vad som ska avses med föräldrapenning, dels vad som ska avses med att sammanhängande ha fått föräldrapenning. Föreskrifternas sakinnehåll och därmed konsekvens blir i huvudsak detsamma som idag, dock med anpassning till att studiernas början generellt ska förstås som det senaste kalenderår då den

studerande har studiemedel, och som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.

För att det ska vara tydligt att föräldrapenningundantaget enbart avser föräldrapenning för vård av barn med anledning av barns födelse eller vid adoption av barn, och inte tillfällig föräldrapenning, föreslår CSN att det i föreskrifterna införs en hänvisning till 12 kap. socialförsäkringsbalken. CSN föreslår även att det införs en hänvisning till motsvarande utländska förmåner eftersom också sådana förmåner kan få läggas till grund för överhoppningsbar tid i enlighet med praxis från ÖKS.

2.1.6 Vad ska avses med att sammanhängande ha fått föräldrapenning

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om tillägglån.

CSN:s förslag: Med att sammanhängande ha fått föräldrapenning enligt 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen avses att den studerande, under ett eller flera kalenderår i följd, har haft föräldrapenning i sådan utsträckning att inkomsterna understigit inkomstgränsen i 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen.

Av 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen framgår att tillägglån får lämnas också till en studerande som sammanhängande fått föräldrapenning närmast före studiernas början och som närmast dessförinnan haft inkomst av viss storlek.

CSN har i tidigare konsekvensutredning utvecklat skälen för innehållet i den nuvarande föreskriften enligt vilken inkomstbedömning i relation till 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen görs.¹² Av denna konsekvensutredning framgår att CSN med *sammanhängande* inte ansett att det ska krävas att ett föräldrapenninguttag ska omfatta ett visst minsta antal dagar eller uppgå till mer än 1/8 förmånsnivå för att uttaget ska omfattas av studiestödsförordningens undantagsregel. I konsekvensutredningen uttalar CSN bl.a. att det torde finnas föräldrar med så låg inkomst att endast ett begränsat utnyttjande av föräldrapenning kan innebära att dessa föräldrar får en inkomst som ligger under inkomstgränsen. Remissinstanserna till CSN:s konsekvensutredning var positiva alternativt hade inga synpunkter på denna tolkning av 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen.

CSN föreslår nu att det i föreskrifterna uttryckligen definieras vad som avses med att sammanhängande ha fått föräldrapenning. Den föreslagna definitionen innebär att om den studerande fått föräldrapenning i sådan utsträckning att hans eller hennes inkomst understigit inkomstgränsen i 3 kap. 12 § första stycket

¹² CSN:s Konsekvensutredning till förslag om ändring av CSN:s föreskrifter om beviljning av studiemedel och rekryteringsbidrag med anledning av riksdagens beslut att införa ett tilläggsbidrag till studerande med barn samt att ändra bestämmelserna om tillägglån, den 16 september 2005.

studiestödsförordningen, får det, i enlighet med 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen, bortses från ett sådant kalenderår till förmån för närmast föregående år då den studerande inte fått föräldrapenning i sådan utsträckning. Föreskriften får därmed ett innehåll som tydligare ansluter till förordningstexten, utan att någon studerande, som på grund av föräldrapenninguttag hamnat under inkomstgränsen för rätt till tillägglån, förlorar sitt inkomstskydd i form av rätt till tillägglån. Studerande som haft föräldrapenning några enstaka dagar eller annan kortare period, och där inte föräldrapenninguttaget i sig medfört att de hamnat under inkomstgränsen för rätten till tillägglån, kommer däremot inte längre att kunna lägga ett tidigare inkomstår till grund för bedömning efter den föreslagna ändringen.

Eftersom det andra stycket i 3 kap. 12 § studiestödsförordningen anknyter till det första stycket i samma paragraf, i fråga om att utgångspunkten för bedömningen är studiernas början, blir definitionen av vad som avses med studiernas början i 7 kap. 3 § CSNFS tillämplig också i förhållande till föräldrapenningundantaget. Det innebär alltså att det får bortses från sådant eller sådana kalenderår då den studerande haft föräldrapenning, och som närmast föregått det senaste kalenderår då den studerande har studiemedel, om föräldrapenning tagits ut i sådan utsträckning att den studerandes inkomster understigit inkomstgränsen i 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen.

2.2 Mindre ändringar av administrativ karaktär

2.2.1 Krav på studieresultat vid utlandsstudier

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 5 § studiestödsförordningen meddela föreskrifter om vad som är normal studietakt vid studier på annan utbildning än högskoleutbildningar som anordnas av statliga universitet och högskolor eller av enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examen enligt lagen ([1993:792](#)) om tillstånd att utfärda examina.

CSN:s förslag: CSN ska genom tillägg i myndighetens föreskrifter förtydliga hur begreppet ”normal studietakt” ska definieras, när studerande som är antagna till studier vid ett utländskt lärosäte under en period bedriver utbytesstudier vid ett lärosäte i ett annat land.

Ändringarna innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

Den som tidigare har studerat med studiemedel måste ha bedrivit studierna i normal takt för att kunna få nya studiemedel.¹³ Vad som anses vara normal studietakt

¹³ 3 kap. 7 § studiestödslagen.

regleras i studiestödsförordningen eller i CSN:s föreskrifter och vad som anses utgöra normal takt skiljer sig åt mellan olika utbildningar.

I samband med att begreppet ”utlandsstudier” fördes in i studiestödslagen den 1 juli 2015 justerade CSN myndighetens föreskrifter som reglerar vad som anses vara normal studietakt, för den som studerar vid en utbildning utomlands. En utgångspunkt vid ändringarna var att det land och den utbildning där den studerande examineras ska avgöra vad som ska anses vara ”normal studietakt”.¹⁴ En studerande som är antagen till en utbildning utomlands och som också examineras vid ett lärosäte i det landet, men vars utbildning under utbildningstiden delvis förlagts i ett annat land, ska t.ex. ändå uppfylla de krav som gäller för att anses ha bedrivit studier i normal takt vid studier i det land där examinationen sker. Vid utbytesstudier examineras den studerande däremot i det land där studierna rent faktiskt bedrivs. För en studerande som är antagen till en utbildning vid ett lärosäte i ett land A, men som under studietiden deltar i utbytesstudier i ett annat land B, examineras utbytesstudierna vid lärosätet i det andra landet, dvs. land B. I ett sådant fall ska den studerande därför, vad gäller utbytesstudierna, uppfylla de krav som gäller för att anses ha bedrivit studier i normal takt i det land där utbytesstudierna genomförts, dvs. land B.

CSN anser att nuvarande föreskrifter kan uppfattas som otydliga, när studerande vid utlandsstudier deltar i utbytesstudier till ett tredje land. CSN föreslår därför några smärre tillägg i de aktuella föreskrifterna för att tydliggöra vad som utgör ”normal studietakt”, när studerande som är antagna till studier vid ett utländskt lärosäte under en period bedriver utbytesstudier vid ett lärosäte i ett annat land.

Ändringarna innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

2.2.2 Omräkning av kostnader som anges i utländsk valuta

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om merkostnadslån.

CSN:s förslag: Beslut om merkostnadslån som avser studiestödsperioder som startar ett senare år, än det år då CSN ursprungligen fattat beslut om merkostnadslånet, ska få räknas om även om studiestödsperioden startar före eller på den första bankdagen ett följande år.

Den studerande kan ansöka om extra lån, s.k. merkostnadslån, för att täcka vissa typer av extra kostnader som uppstår på grund av studierna. Vid utlandsstudier ska dessa kostnader ofta betalas i utländsk valuta. Undervisningsavgifter i USA betalas exempelvis vanligtvis i dollar, månadskort för lokaltrafiken i London betalas i

¹⁴ Se [Konsekvensutredning med anledning av ändrade föreskrifter om studiemedel vid utlandsstudier m.m.](#), CSN den 11 mars 2015 (Dnr. 2015-119-2785), sid. 8.

brittiska pund osv. Merkostnadslån beräknas och betalas dock ut i svenska kronor. CSN har därför meddelat föreskrifter om hur kostnader som anges i utländsk valuta ska räknas om till svenska kronor vid beräkning av merkostnadslånets storlek.¹⁵

Enligt nuvarande föreskrifter räknas kostnader om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år som perioden med studiemedel startar. För en ansökan om merkostnadslån som avser studier under våren 2018 används t.ex. valutakursen den första bankdagen 2018. Om denna valutakurs inte är känd, används istället valutakursen den första bankdagen det år då beslutet om merkostnadslån fattas. Om CSN redan i november månad 2017 fattar beslut om merkostnadslån för en studieperiod som ska starta i januari 2018, används därför valutakursen den första bankdagen år 2017. Vid större förändringar i en valutakurs kan detta senare alternativ innebära att den studerande får låna ett belopp i svenska kronor som inte längre återspeglar hans eller hennes faktiska kostnader. I CSN:s föreskrifter regleras därför att merkostnadslån i vissa fall får räknas om, när den valutakurs som gäller den första bankdagen det år som perioden med studiemedel startar blir känd. Om beslutet om merkostnadslån för studier under 2018 beslutats redan under 2017, och därför baserats på valutakursen den första bankdagen 2017, får beslutet i vissa fall räknas om enligt valutakursen den första bankdagen 2018 så snart denna blivit känd. CSN anser att nuvarande föreskrifter som reglerar när en sådan omräkning får ske inte är optimalt utformad.

Enligt nuvarande föreskrifter får omräkning av valutakursen ske för studiestödsperioder som påbörjas *efter* den första bankdagen nästföljande år. Om en studiestödsperiod startar just på den första bankdagen under ett visst år, exempelvis år 2018, och CSN fattar beslutet om merkostnadslån året dessförinnan tillämpas den valutakurs som gällde den första bankdagen det år beslutet fattades, dvs. år 2017. Eftersom studiestödsperioden inte börjar *efter* den första bankdagen 2018 kan beslutet inte räknas om när valutakursen den första bankdagen 2018 blir känd. På samma sätt skapar nuvarande föreskrifter problem i de fall den studerande har beviljats studiemedel fr.o.m. vecka 1. Om vecka 1 startar den 1:a januari, som är en röd dag, startar studiestödsperiod före den första bankdagen som är den 2 januari.

CSN föreslår därför en justering i myndighetens föreskrifter som innebär att beslut om merkostnadslån som avser studiestödsperioder som startar ett senare år, än det år då CSN ursprungligen fattat beslut om merkostnadslånet, i vissa fall får räknas om. Det kommer därmed att sakna betydelse om studiestödsperiod startar före, på eller efter den första bankdagen ett följande år. Det centrala är att studiestödsperioden som merkostnadslånet avser ska starta den 1 januari eller senare, om beslutet senare ska kunna räknas om.

¹⁵ 8 kap. 18 § CSNFS 2001:1.

2.2.3 Merkostnadslån för pendlingsresor

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om merkostnadslån.

CSN:s förslag: Merkostnadslån för pendlingsresor ska avse resor mellan hemorten och studieorten.

Ändringen innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

Den studerande kan ansöka om merkostnadslån för s.k. pendlingsresor, dvs för resor mellan hemmet och läroanstalten under en studiestödsperiod. CSN avser att justera föreskriften så att pendlingsresorna ska avse resor mellan *hemorten* och *studieorten*, istället för att som idag avse resor mellan *hemmet* och *läroanstalten*, vilket skulle medföra att bestämmelsen stämmer bättre överens med praxis och de definitioner av begreppen som anges i 1 kap. p 4 och 11 CSNFS 2001:1. Där anges att hemort är den ort där den studerande har sin egentliga hemvist och studieort är den ort där utbildningen eller undervisningen är förlagd. Den föreslagna ändringen medför således ingen ändring i sak.

2.2.4 Merkostnadslån för insamlingsresor

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om merkostnadslån.

CSN:s förslag: Merkostnadslån för insamlingsresor ska kunna ges även för uppsatser som motsvarar 15 högskolepoäng.

Ändringen innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

Studerande vid högskolor i Sverige eller utomlands, som behöver resa för att samla in material till en uppsats eller avhandling kan få merkostnadslån för sådana resor. För att kunna få merkostnadslån för sådana resor idag krävs enligt föreskriftens ordalydelse att uppsatsen måste omfatta minst 15 högskolepoäng. CSN föreslår ett tillägg i föreskriften att merkostnadslån även kan lämnas för uppsatser som motsvarar 15 högskolepoäng. Detta för att tydliggöra att även insamlingsresor som görs i samband med studier vid lärosäten utomlands som tillämpar ett annat poängsystem än svenska högskolor kan ge rätt till merkostnadslån när studierna motsvarar 15 högskolepoäng. Ändringen är endast ett förtydligande av hur CSN tillämpar den nuvarande bestämmelsen och den föreslagna ändringen innebär därför ingen ändring i sak.

2.2.5 Vissa strukturella justeringar

CSN:s förslag: CSN föreslår vissa strukturella justeringar i 12 kap. 25 och 16 kap. 4 a §§ CSNFS 2001:1.

Justeringarna innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande tillämpning.

CSN har uppmärksammat att nuvarande 12 kap. 25 § av förbiseende kommit att uttryckas som ett enda stycke. CSN föreslår därför att paragrafen ska utgöras av två stycken. Förslaget innebär ingen förändring av bestämmelsen i sak.

CSN har uppmärksammat att en omflyttning av första och andra stycket i 16 kap. 4 a § CSNFS 2001:1 tydliggör bestämmelsens innehåll. I den nuvarande paragrafens första stycke anges specifika kriterier som ska vara uppfyllda för att *merkostnadslån* vid utlandsstudier ska kunna betalas ut på annat sätt än månadsvis i förskott. I den nuvarande paragrafens andra stycke anges att *studiemedel* dessutom kan betalas ut på annat sätt, om det finns särskilda skäl. Studiemedel avser alla typer av studiestöd som lämnas i enlighet med 3 kap. studiestödslagen. Andra stycket avser således även merkostnadslån. Paragrafens uppbyggnad, där första stycket behandlar merkostnadslån och andra stycket behandlar merkostnadslån samt alla andra typer av studiemedel, har inneburit att det har uppfattats som otydligt att andra stycket i realiteten även omfattar merkostnadslån. CSN föreslår därför att paragrafens första och andra stycke ska byta plats. På så sätt inleds bestämmelsen med vad som gäller generellt för utbetalning av alla typer av studiemedel för utlandsstudier, varefter alternativa kriterier som gäller specifikt för den typ av studiemedel som benämns merkostnadslån regleras i ett andra stycke. Förändringen innebär ingen förändring i sak.

2.3 Merkostnadslån för resekostnader vid utlandsstudier

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om merkostnadslån.

CSN:s förslag: CSN föreslår att merkostnadslån för resekostnader kan ges med 10 procent av prisbasbeloppet per kalenderhalvår för resor i samband med studier som bedrivs inom EES och Schweiz. För studier som bedrivs utanför EES och Schweiz kan merkostnadslån ges med 30 procent av prisbasbeloppet.

Studerande som har studiemedel för utlandsstudier har möjlighet att få merkostnadslån avseende kostnaderna för en tur- och returresa per kalenderhalvår från Sverige till det geografiska område där studierna bedrivs. Lån lämnas med högst det belopp som motsvarar den studerandes kostnader och samtidigt med högst det belopp som CSN på förhand har fastställt. CSN fastställer årligen ett

högsta lånebelopp för respektive geografiska område (ofta detsamma som ett land) i en bilaga till CSN:s föreskrifter CSNFS 2001:1. De högsta belopp som anges i bilagan till CSN:s föreskrifter är beräknade att täcka kostnaderna för biljetter med viss flexibilitet. Om det finns synnerliga skäl kan lån lämnas för ytterligare en tur- och returresa eller med ett högre belopp per kalenderhalvår.

I aktuellt förslag till ändrad föreskrift föreslås att de maxbelopp som CSN fastställer på förhand enbart ska avse två belopp för merkostnadslån för resekostnad vid utlandsstudier. Ett maxbelopp för studier inom EES och i Schweiz och ett maxbelopp för studier utanför EES och Schweiz. Syftet med ändringen är att öka tydligheten och överblickbarheten för de studerande samt öka rättssäkerheten då kostnader för resor kan förändras under året och det maximala belopp som kan ges enligt nuvarande bestämmelse kan variera mycket för länder som gränsar till varandra. Lånebeloppen föreslås även vara kopplade till prisbasbeloppet för att följa prisnivå och för att beloppen inte ska behöva ses över varje år. Att två belopp föreslås har bland annat sin utgångspunkt i att harmonisera med övriga studiestödsbestämmelser som reglerar rätten till studiestöd vid utlandsstudier, beroende på om studierna bedrivs inom eller utanför EES och Schweiz. Resor från Sverige till länder utanför EES och Schweiz är normalt dyrare än resor till länder inom EES eller Schweiz.

För att fastställa ett högsta lånebelopp inom respektive utanför EES och Schweiz har CSN utgått ifrån de högsta belopp som CSN fastställde vid förra justeringen för respektive land. CSN har även tagit hänsyn till hur kostnaden för bland annat lågprisbiljetter till olika destinationer har varierat sedan beloppen fastställdes senast¹⁶. Slutligen har priset för flygbiljetter till ett antal orter jämförts vid de bestämda tidpunkter som resebeloppen tidigare har fastställts utifrån. Utifrån dessa kriterier har CSN fastställt maxbelopp som bör täcka resekostnader från Sverige till de flesta destinationer.

CSN föreslår att merkostnadslån för resekostnader kan ges med maximalt 10 procent av prisbasbeloppet per kalenderhalvår, vilket motsvarar 4 550 kronor¹⁷ för resor i samband med studier som bedrivs inom EES och i Schweiz. För studier som bedrivs utanför EES och Schweiz kan merkostnadslån ges med maximalt 30 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar 13 650 kronor.

Enligt nuvarande bestämmelse kan en studerande få lån för en tur- och returresa från Sverige till studielandet per kalenderhalvår. Om den studerande under ett kalenderhalvår har ett studieuppehåll mellan två studieperioder som är 14 dagar eller längre kan merkostnadslån ges för ytterligare en tur- och returresa. I övrigt kan lån för ytterligare en tur- och returresa endast ges om det finns synnerliga skäl. Ändringen av föreskriften medför att merkostnadslån kan ges för kostnader avseende en eller flera resor till det geografiska området där studierna bedrivs per kalenderhalvår, totalt med det föreslagna maxbeloppet. Begränsningen att tur- och

¹⁶ <https://www.travelmarket.se/svenskt-flygprisindex.cfm>

¹⁷ Prisbasbeloppet för 2018 är 45 500 kronor.

returresan måste utgå från Sverige tas också bort. Det medför en enklare och flexiblere bestämmelse som i större utsträckning tillgodoser den studerandes behov.

Enligt nuvarande bestämmelser har CSN i ett allmänt råd angett att ett synnerligt skäl till att medge ett högre belopp än det fastställda kan vara att det krävs specialarrangemang i samband med resor för personer med vissa funktionsnedsättningar. Detta gäller under förutsättning att ersättning för ett sådant arrangemang inte kan lämnas från annat håll. CSN justerar det allmänna rådet och föreslår att synnerliga skäl till att ge ett högre belopp än maxbeloppet kan vara om det exempelvis krävs specialarrangemang i samband med resor. Det innebär att CSN kan ta hänsyn till specialarrangemang i samband med en resa som beror på annat än en funktionsnedsättning. CSN kan även ta hänsyn till andraextraordinära händelser som medför att den studerande exempelvis med kort varsel måste köpa en dyrare resa.

2.4 Merkostnadslån för undervisningsavgift

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 14 § studiestödsförordningen meddela närmare föreskrifter om merkostnadslån.

CSN:s förslag: Det allmänna rådet till 3 kap. 13 c § första stycket studiestödsförordningen upphävs samt att vid tillämpningen av 3 kap. 13 b-c §§ studiestödsförordningen ska det belopp som lämnas fördelas per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser.

Regeringen har beslutat att ändra bestämmelserna i 3 kap. 13 b-c §§ studiestödsförordningen avseende merkostnadslån för undervisningsavgifter.¹⁸ I Utbildningsdepartementets promemoria anges att möjligheten till ett högre och mer flexibelt uttag av merkostnadslån för undervisningsavgifter på gymnasial och eftergymnasial nivå tas bort¹⁹. Merkostnadslån för sådana avgifter på gymnasial nivå ska endast få lämnas med ett grundbelopp som för varje vecka utgör högst 3,2 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid. Merkostnadslån för undervisningsavgifter på eftergymnasial nivå ska dock fortsatt få lämnas med ett högre belopp än grundbeloppet. Vid studier på heltid får det högre beloppet högst utgöra 6,4 procent av prisbasbeloppet per vecka. Med anledning av de ändrade förordningsbestämmelserna föreslår CSN vissa justeringar i de föreskrifter som närmare reglerar merkostnadslån för undervisningsavgift.

Förordningsändringarna medför att det allmänna rådet till 3 kap. 13 c § första stycket studiestödsförordningen kan upphävas i och med att det inte längre är

¹⁸ Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen.

¹⁹ Promemorian [Studiemedel vid utlandsstudier – Förändringar för ett långsiktigt och hållbart system](#), Utbildningsdepartementet den 6 december 2017 (U2017/04843/GV).

nödvändigt att definiera vad som är en utbildning som ger rätt till ett högre belopp än det som anges i 13 b §. Vidare justeras att vid tillämpningen av 3 kap. 13 b-c §§ studiestödsförordningen ska det belopp avseende merkostnadslån för undervisning som lämnas fördelas per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser.

2.5 Utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel

CSN:s bedömning: Med utbildning som inte rimligen ska ge rätt till studiemedel bör exempelvis avses studier i ett geografiskt område till vilket Utrikesdepartementet avråder från alla resor eller vilket de uppmanar svenska medborgare att lämna.

Regeringen föreslår en ändring av bestämmelsen i 3 kap. 23 § studiestödsförordningen avseende vilka utbildningar utomlands som rimligen inte bör ge rätt till studiemedel.²⁰ Av Utbildningsdepartementets promemoria²¹ framgår att studiemedel inte rimligen bör ges för en utbildning på grund av omständigheter som rör utbildningen eller av något annat särskilt skäl inte rimligen bör ge rätt till studiemedel. Vidare framgår att ett särskilt skäl kan handla om säkerhetsläget i studielandet eller andra situationer som medför att Utrikesdepartementet (UD), avråder från resa.

UD:s avrådan har tre säkerhetsnivåer. UD kan avråda från icke nödvändiga resor, vilket innebär turist- och besöksresor; eller från alla resor, vilket inkluderar exempelvis arbetsresor. Det finns också situationer där UD inte bara avråder från resor utan även uppmanar svenskar att lämna landet. Det görs enbart i lägen där det finns överhängande fara på grund av stridigheter eller andra allvarliga hot.

Studerande i ett land har ofta ett annat rörelsemönster, levnadssätt och kunskap om landet i fråga i jämförelse med de som besöker landet som turister. Det finns därför enligt CSN:s mening ingen anledning att studiemedel inte ska kunna ges för studier i områden dit UD avråder från icke nödvändiga resor, dvs. turist- och besöksresor. CSN anser att en begränsning av rätten till studiemedel bör avse UD:s två allvarligare nivåer av avrådan, dvs. när alla resor till landet avråds eller när alla svenska medborgare uppmanas att lämna landet.

CSN förslår därför ett tillägg till det allmänna rådet till 3 kap. 23 § studiestödsförordningen att ett särskilt skäl att inte rimligen lämna studiemedel för en utbildning kan vara att Utrikesdepartementet avråder från alla resor till landet eller uppmanar svenska medborgare att lämna det geografiska område där studierna bedrivs.

²⁰ Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen.

²¹ Ibid.

Bedömningen av vilka utbildningar som på grund av särskilda skäl inte rimligen ska ge rätt till studiemedel för studier utomlands kommer att avse ansökningar om studiemedel som inkommer efter det att UD utfärdat en avrådan för ett visst geografiskt område. CSN kommer således inte att ändra beslut om studiemedel som fattats innan tidpunkten för UD:s avrådan.

Praxis avseende vilka utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel kommer slutligen att utformas av Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS).

2.6 Utbetalning av studiemedel för utlandsstudier i förskott

Bemyndigande: CSN får enligt 3 kap. 25 b § studiestödsförordningen meddela föreskrifter om utbetalning av studiemedel för utlandsstudier.

CSN:s förslag: Möjligheten att få merkostnadslån för mer än en studieperiod (termin) och för mer än 26 veckor utbetalda vid ett och samma tillfälle vid utlandsstudier, ska fortsättningsvis endast avse merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkringskostnader.

En förskottsutbetalning av andra typer av merkostnadslån får omfatta merkostnadslån för högst en studieperiod (termin) och som mest 26 veckor i taget.

Nuvarande bestämmelser

Studiemedel betalas som huvudregel ut månadsvis i förskott. Vid utlandsstudier får dock olika typer av merkostnadslån, särskilda lån avsedda för att täcka vissa typer av extra kostnader i samband med studierna, vid behov betalas ut på annat sätt. Det gäller om den studerande måste betala de kostnader som merkostnadslånet är avsett att täcka, innan lånet annars normalt hade betalats ut.²² Merkostnadslån för undervisningsavgifter betalas t.ex. enligt huvudregeln ut månadsvis. Det är samtidigt vanligt att studerande måste betala samtliga undervisningsavgifter för en kommande termin eller läsår, innan terminen eller läsåret börjar. I sådana fall kan merkostnadslån för hela terminens eller läsårets undervisningsavgifter normalt betalas ut i förskott vid ett tillfälle. Även andra typer av studiemedel än merkostnadslån kan betalas ut på annat sätt än månadsvis i förskott, om det finns särskilda skäl. Sådana särskilda skäl kan t.ex. vara att den studerande måste betala ett stort antal hyror i förskott.

En utbetalning av merkostnadslån i förskott får som mest omfatta merkostnadslån för högst 53 veckor i taget. En utbetalning av annat studiemedel i förskott får omfatta högst en studieperiod (termin), och som mest 26 veckor i taget. Begränsningarna är resultatet av en avvägning mellan de studerandes eventuella behov av en tidig utbetalning av studiemedel, och lagstiftarens tydliga önskemål om

²² 16 kap. 4 a § CSNFS 2001:1.

att minska utrymmet för förskottsutbetalningar som ett led i arbetet att minska riskerna för felaktiga utbetalningar.²³

Behovet av ytterligare begränsningar

Utbildningsdepartementet har i en promemoria pekat på att möjligheten att få höga belopp i merkostnadslån för undervisningsavgifter och möjligheten att få höga belopp utbetalade i förskott ökar risken för återbetalningsproblematik, felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. I promemorian föreslås därför att de belopp som ska kunna lämnas som merkostnadslån för undervisningsavgifter ska minskas. Det konstateras att större belopp visserligen fortsatt kommer att kunna betalas ut vid ett och samma tillfälle, men att summan kommer att vara betydligt lägre än den summa som kan betalas ut med nuvarande regler.²⁴ Regeringen har sedermera beslutat i enlighet med promemorians förslag om minskade merkostnadslån för undervisningsavgifter.²⁵

CSN arbetar för att minska riskerna för en hög skuldsättning och felaktiga utbetalningar. När studiemedel som omfattar längre perioder och höga belopp betalas ut vid ett och samma tillfälle ökar dessa risker. En studerande som får merkostnadslån utbetalt för ett helt läsår i förskott, men som tidigt avbryter sina studier, får en orimligt hög studieskuld i förhållande till de begränsade studier han eller hon har hunnit bedriva innan avbrottet. Möjligheten att få flertalet olika typer av merkostnadslån utbetalda i förskott vid ett enda tillfälle utgör även ett incitament för bidragsbrott. CSN anser därför att möjligheterna till förskottsutbetalningar om möjligt bör begränsas ytterligare.

Hur bör möjligheten till förskott begränsas

Under läsåret 2016/17 fick 20 personer andra typer av merkostnadslån, än merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkring vid utlandsstudier, avseende mer än en studieperiod (termin) utbetalda i förskott vid ett enda tillfälle. Under samma period fick uppskattningsvis uppemot en fjärdedel av dem som har studiemedel för utlandsstudier merkostnadslån för undervisningsavgifter avseende mer än en studieperiod (termin) utbetalda i förskott vid ett enda tillfälle. Många av dem som fick merkostnadslån för försäkringskostnader vid utlandsstudier fick också dessa lån utbetalda för ett helt läsår vid ett och samma tillfälle. CSN kan därför konstatera att det finns ett betydande behov av möjlighet till utbetalning av merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkringskostnader avseende mer än en studieperiod (termin) vid ett och samma tillfälle. Behovet av sådana omfattande utbetalningar avseende andra typer av merkostnadslån förefaller däremot vara begränsat.

CSN föreslår därför att möjligheten att få merkostnadslån för mer än en studieperiod (termin) och för mer än 26 veckor utbetalda vid ett och samma tillfälle

²³ Se studiemedel för en globaliserad värld (prop. [2012/13:152](#)), sid. 32-34.

²⁴ Se promemorian *Studiemedel vid utlandsstudier – Förändringar för ett långsiktigt och hållbart system*, Utbildningsdepartementet den 6 december 2017 (U2017/04843/GV).

²⁵ Förordning ([2018:156](#)) om ändring i studiestödsförordningen.

vid utlandsstudier fortsättningsvis endast ska gälla för merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkringskostnader. Ändringen innebär att exempelvis merkostnadslån för utlandsstudier, ett lån om 867 kronor per vecka som kan lämnas för att täcka generella ökade kostnader i samband med utlandsstudier, fortsättningsvis kan betalas ut som en klumpsumma som avser studier under en kommande studieperiod (termin) som är som högst 26 veckor lång, men inte för längre tid än så.

3. Vilka berörs av ändringen?

3.1 Tilläggsån

De föreslagna föreskrifterna berör sökande som övergår till att bedriva studier med studiemedel efter att ha bedrivit studier utan studiemedel under en ramtid om ett kalenderår eller mer, och som inte heller under denna ramtid haft föräldrapenning vilken medfört att inkomsten understigit brytpunkten för rätten till tilläggsån.

Förslagen innebär en förskjutning i fråga om vilket år som får läggas till grund för bedömning av rätten till tilläggsån. Detta kommer att gynna sökande som bedrivit studier utan studiemedel under en ramtid om ett kalenderår eller mer och som haft en inkomst över brytpunkten för tilläggsån under det senaste studiemedelsfria kalenderåret men inte under kalenderåret närmast före studiernas påbörjande, och som är intresserade av att uppbära tilläggsån. Motsatsvis kommer det att missgynna sökande som bedrivit studier utan studiemedel under en ramtid om ett kalenderår eller mer, som haft en omvänd inkomstsituation och som är intresserade av att uppbära tilläggsån. Det får dock bortses från ett studiemedelsfritt år med studier om den sökande under det året fått föräldrapenning för vård av barn med anledning av barns födelse eller vid adoption vilken medfört att inkomsten understigit brytpunkten för rätten till tilläggsån.

Tilläggsån får lämnas till en studerande som under det kalenderår som läggs till grund för bedömningen haft en inkomst som uppgått till minst 415 procent av det prisbasbelopp som gäller det år då studierna påbörjas. Som inkomst räknas det belopp som utgör summan av den studerandes överskott i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet. Det innebär att en studerande som påbörjar studier under år 2018 ska ha tjänat minst 188 825 kr under år 2017, dvs. knappt 16 000 kr före skatt per månad, för att kunna ha rätt till tilläggsån. Tilläggsån kan sedan den 1 juli 2014 lämnas för deltidstudier och sedan den 1 juli 2015 lämnas för studier inom EES och Schweiz.

Under 2016 fick 28 000 studerande tilläggsån, 3 900 av dem studerande på deltid och sammanlagt betalades 606 mnkr ut. Män använder tilläggsån i något större utsträckning än kvinnor. Av de män som var äldre än 24 år och tog lån för studier i Sverige under 2016 hade 18 procent tilläggsån, medan motsvarande andel bland kvinnorna var 17 procent. Studerande på gymnasienivå är de som oftast använder sig av tilläggsån, vilket i synnerhet gäller män som studerar på den nivån. Under 2016 fick 36 procent av dem som ansökte om tilläggsån avslag. Den vanligaste orsaken till avslag var att den sökande hade haft för låg inkomst året innan studierna påbörjades. Det var 7 400 personer som fick avslag av den anledningen vilket motsvarar 52 procent av avslagsbesluten. Drygt 900 personer fick avslag för att deras 120 veckor med tilläggsån var slut. År 2017 beviljades 843 personer tilläggsån, vilka inte haft studiemedel under år 2016, och vilka angett ett annat inkomstår än 2016 i sin ansökan om tilläggsån.

Av hela gruppen studerande med studiemedel år 2017 som fyllde 25 år eller mer under 2017 och som hade ett uppehåll med studiemedel år 2016, 9 618 personer,

hade 22 procent, 2 081 personer, ansökt om studiemedel för år 2016 utan att beviljas studiemedel. Av dessa 2 081 personer uppfyllde 29 procent inkomstvillkoret under 2016. Av dem som beviljades studiemedel för första gången år 2017 och som fyllde 25 år eller mer det året, uppfyllde 26 procent, 12 475 personer, inkomstvillkoret 2016. Under år 2017 var alltså den andel som uppfyllde inkomstvillkoret efter ett ofrivilligt uppehåll med studiemedel något större än den andel som uppfyllde inkomstvillkoret vid ett första beviljande av studiemedel. Det talar för att de föreslagna ändringarna inte behöver innebära att färre personer än idag (dvs. utifrån hur föreskrifterna idag är utformade) kommer att kunna beviljas tilläggs lån, utan snarare tvärtom.

Hur många av dem som haft ett uppehåll med studiemedel under 2016 som bedrivit studier kan inte enkelt sökas fram med hjälp av CSN:s handläggningssystem. Frågan om konsekvenser är också svårbedömd bl.a. eftersom CSN inte har tillgång heller till alla de typer av bakgrundinformation som skulle krävas för en fullständig analys. Bl.a. är det inte känt i vilken utsträckning faktorer som särskilda skäl att bortse från studieuppehåll, respektive perioder med erhållande av föräldrapenning, vilka båda påverkar vilken tidsperiod som får läggas till grund för inkomstbedömningen, är relevanta för den andel som valt att inte ansöka om tilläggs lån. Statistik om avslagsgrunder är också svårtolkad i förevarande sammanhang eftersom man i fråga om avslag på grund av för låg inkomst, för att få hela bilden, behöver gå in och titta på varje enskilt ärende för att se om det är inkomsten under närmast föregående kalenderår med studieuppehåll utan särskilda skäl eller inkomsten under kalenderåret närmast före studiernas första påbörjande (så som begreppet förstått enligt tidigare redogörelse) som lagts till grund för prövningen. CSN:s sammantagna bedömning är att den föreslagna ändringen, på ett utifrån lagstiftarens intentioner med tilläggs lånet ändamålsenligt sätt, tillgodoser de behov tilläggs lånet är avsett att uppfylla.

3.2 Merkostnads lån vid utlandsstudier

Höstterminen 2016 hade 7 559 studenter merkostnads lån för resor i samband med utlandsstudier. Av dessa hade cirka 6 200 merkostnads lån för resor till länder där maxbeloppet kommer att höjas. Cirka 1 300 studenter hade merkostnads lån i länder där merkostnads lånet föreslås sänkas.

3.3 Utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel

Enligt CSN:s förslag bör studiemedel inte rimligen ges för studier som bedrivs i ett geografiskt område till vilket Utrikesdepartementet avråder från alla resor eller uppmanar svenska medborgare att lämna. Statistik för läsåret 2015/2016 visar att det är relativt få som studerade med studiemedel i länder dit UD avråder från alla resor eller uppmanar svenskar att lämna. Under läsåret 2015/2016 utbetalades studiemedel till 646 personer för att studera i länder där det finns geografiska områden dit UD avråder från alla resor eller uppmanar svenskar att lämna. Av dessa 646 personer som fått studiemedel var det emellertid endast 15 personer som fick studiemedel för studier där läroanstalten låg i det specifika geografiska område som

avsåg UD:s avrådan. Det är således ett begränsat antal studerande som skulle påverkas av att studiemedel inte rimligen skulle ges för studier i de områden som avser UD:s två allvarligare nivåer av avrådan.

4. Kostnadsmissiga och andra effekter

4.1 Tillägglån

Tillägglån lämnas inom ramen för anvisade medel. CSN:s förslag om hur studiernas början ska förstås påverkar vem, som inom ramen för anvisade medel, kan få tillägglån. CSN:s förslag till ändrade föreskrifter²⁶ påverkar sökande av tillägglån som studerat utan studiemedel under en ramtid om ett kalenderår eller mer under kalenderåret/kalenderåren närmast före en ansökan om studiemedel, och som inte fått föräldrapenning för vård av barn med anledning av barns födelse eller vid adoption av barn under den ramtiden i någon större utsträckning. Detta genom att förslaget innebär en förskjutning av vilket år som får läggas till grund för bedömning av rätten till tillägglån. På vilket sätt en enskild person inom nämnda grupp påverkas är beroende av hur hans eller hennes inkomstsituation sett ut under de inkomstår som, så att säga, byter plats med varandra i fråga om vilket år som får läggas till grund för bedömningen. CSN:s förslag bedöms inte påverka utflödet av studiemedel i form av tillägglån i någon större utsträckning.

CSN har uppgifter om studerande som har studerat med svenskt studiemedel. Prövningen av om en sökande får lägga ett visst år till grund för inkomstbedömning kan därmed till stor del ske maskinellt hos CSN. En sökande som önskar återopla studier med utländska studiemedel har möjlighet att ge in bevisning om det.

4.2 Krav på studieresultat vid utlandsstudier

CSN har föreslagit att det ska förtydligas vilken definition av ”normal studietakt” som ska användas, när studerande som är antagna till studier vid ett utländskt lärosäte under en period bedriver utbytesstudier vid ett lärosäte i ett annat land.²⁷ Ändringarna innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande regelverk. De ändringar CSN föreslår har därför inga konsekvenser för studerande, för CSN, för andra aktörer eller för utflödet av studiemedel.

4.3 Omräkning av kostnader som anges i utländsk valuta

CSN har föreslagit att merkostnadslån som avser studier som startar under den första bankdagen ett visst år ska kunna räknas om, i de fall valutaförändringar motiverar det.²⁸ Förändringen innebär att även studerande vars studier råkar starta just under den första bankdagen ett visst år, kommer att kunna begära att det beviljade merkostnadslånet räknas om. Antalet studerande som berörs av ändringen är begränsat. Förändringen innebär dock att även dessa studerande ges möjlighet att begära en ny beräkning som återspeglar en mera aktuell valutakurs.

Förändringen har i övrigt begränsade konsekvenser för studerande, för CSN, för andra aktörer eller för utflödet av merkostnadslån.

²⁶ Se avsnitt 2.1.

²⁷ Se avsnitt 2.2.1.

²⁸ Se avsnitt 2.2.2.

4.4 Merkostnadslån för resor

Höstterminen 2016 hade 7 559 studenter merkostnadslån för resor i samband med utlandsstudier. Det faktiska utflödet av merkostnadslån för resekostnader var under perioden cirka 60 miljoner kronor. Med de nuvarande bestämmelserna kan studerande få merkostnadslån för fler än en resa per kalenderhalvår om det exempelvis finns ett uppehåll mellan studieperioderna på minst 14 dagar. Det medför att det i det totalbelopp som totalt betalades ut för höstterminen 2016 finns ett antal personer som fått merkostnadslån för fler än en resa. Det är därför relativt svårt att uppskatta hur stort utflöde som kan förväntas med de nya bestämmelser som CSN föreslår.²⁹

Om motsvarande antal studerande skulle få merkostnadslån med de föreslagna maxbeloppen skulle det medföra ett utflöde på totalt 82 miljoner kronor. Det är emellertid endast hälften av de studerande som ansöker och beviljats maxbeloppet, vilket medför att det beräknade utflödet av merkostnadslån sannolikt kommer att bli betydligt mindre än 82 miljoner kronor.

Enligt de föreslagna maxbeloppen kommer nio länder att få ett sänkt maxbelopp i jämförelse med det nuvarande. Exempelvis kommer maxbeloppet för resor till Australien, Nya Zeeland, Spanien och Schweiz att sänkas något. En jämförelse med bland annat svenskt flygprisindex och webbaserade sidor med flygbiljetter visar emellertid att biljetter till dessa destinationer i regel kan köpas till ett lägre pris än det föreslagna maxbeloppet. De föreslagna maxbeloppen bör således enligt CSN:s mening täcka de studerandes reskostnader. Om bokningen sker i god tid innan avresan finns billigare biljetter så gott som alltid att finna. Även om bokningen sker närmare avresan täcker de föreslagna beloppen väl priset på biljetter med vissa restriktioner.

4.5 Merkostnadslån för undervisningsavgifter

De ändringar CSN föreslår i myndighetens föreskrifter³⁰ har sin utgångspunkt i de ändrade bestämmelserna i 3 kap. 13 b-c §§ studiestödsförordningen. De justerade föreskrifterna har ingen direkt påverkan för de studerande. Det belopp som ges avseende merkostnadslån för undervisning föreslås fördelas jämnt per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser. Det medför att risken för felaktiga utbetalningar minskar.

4.6 Utbildningar som rimligen inte ska ge rätt till studiemedel

Enligt CSN:s förslag³¹ bör ett särskilt skäl att inte rimligen lämna studiemedel för en utbildning kunna vara att Utrikesdepartementet avråder från alla resor eller uppmanar svenska medborgare att lämna det geografiska område där studierna bedrivs. CSN bedömer att förslaget har begränsad påverkan på CSN:s administration och för utflödet av studiemedel.

²⁹ Se avsnitt 2.3

³⁰ Se avsnitt 2.4.

³¹ Se avsnitt 2.5.

4.7 Utbetalning av studiemedel för utlandsstudier i förskott

CSN har föreslagit att möjligheten att få studiemedel för längre perioder utbetalda vid ett tillfälle i förskott ska begränsas. Möjligheten att få merkostnadslån för mer än en studieperiod (termin) och för mer än 26 veckor utbetalda vid ett och samma tillfälle, ska fortsättningsvis endast omfatta merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkring vid utlandsstudier. En förskottsutbetalning av annat studiemedel, inklusive andra typer av merkostnadslån, ska få omfatta merkostnadslån för högst en studieperiod (termin) och som mest 26 veckor i taget.³²

Studerande har hittills kunnat få även andra typer av merkostnadslån för längre perioder utbetalda vid ett tillfälle i förskott. Ett begränsat antal studerande, 20 stycken under läsåret 2016/17, har ansökt om och beviljats sådana förskottsutbetalningar. CSN:s förslag innebär att sådana förskott inte längre kommer att vara möjliga. De studerande kommer dock alltså, om det finns behov av det, att kunna få merkostnadslån för undervisningsavgifter eller försäkringskostnader för längre perioder utbetalda vid ett tillfälle i förskott.

CSN bedömer att utbetalningar av studiemedel för längre perioder i förskott innebär tydliga risker för de studerande. Vid tidigare studieavbrott drabbas sådana studerande i form av höga studieskulder som inte motsvaras av uppnådda studieresultat. Möjligheten till sådana utbetalningar innebär även risker för felaktigt utflöde av studiemedel och incitament för brott mot studiemedelsystemet. CSN anser därför efter en sammanvägd bedömning att de minskade möjligheter till förskottsutbetalning som uppskattningsvis 20 studerande per år kommer att drabbas av är uppvägs av de vinster i form av minskade risker för studerande och staten som förslaget innebär. Förslaget bedöms ha viss begränsad påverkan på utflödet av studiemedel, i och med att den som tidigt avbryter studier längre inte kommer att ha hunnit få lika stora utbetalningar av studiemedel.

Förslaget har marginell påverkan på CSN:s administration.

5. EU-rätten m.m.

Den föreslagna regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

³² Se avsnitt 2.6.

6. Tidpunkt för ikraftträdandet och behov av speciella informationsinsatser

6.1 Tidpunkt för ikraftträdande

De ändringar CSN föreslår, avseende merkostnadslån för undervisningsavgifter och vilka utbildningar utomlands som rimligen inte bör ge rätt till studiemedel, är följdändringar med anledning av ändringar i studiestödsförordningen.³³ Normalt bör sådana ändringar träda ikraft vid samma tillfälle och tillämpas för samma studier, som de nya bestämmelserna i studiestödsförordningen. Förordningen om ändring i studiestödsförordningen kom dock inte ut från trycket förrän den 29 mars 2018, men träder ikraft redan den 1 maj 2018.

Innan CSN kan besluta om nya föreskrifter måste myndigheten utreda föreskrifternas eller de allmänna rådens kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Statliga myndigheter, kommuner, landsting, organisationer, näringslivet och andra som kostnadsmässigt eller på något annat betydande sätt berörs av frågan ska dessutom ges tillfälle att yttra sig i frågan och över den upprättade konsekvensutredningen.³⁴ De föreslagna föreskrifterna kan därmed inte föreslås träda ikraft redan den 1 maj 2018. Ändringarna bör dock träda ikraft så snart möjligt. CSN föreslår därför att föreskrifterna bör träda ikraft två veckor efter att de utkom från trycket i nämndens författningssamling. Föreskrifterna kan på så sätt träda ikraft så snart möjligt, sannolikt under mitten av maj månad 2018.

De olika förslag till ändringar som CSN föreslår medför därutöver olika behov av särskilda ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Dessa behov behandlas i följande avsnitt.

6.1.1 Tilläggs lån

CSN anser att de justerade föreskrifterna bör träda ikraft samtidigt som övriga ändringar, det vill säga två veckor efter att de utkom från trycket i nämndens författningssamling. CSN har föreslagit att den som gör ett uppehåll i sina studier med studiemedel under ett helt kalenderår normalt ska anses ha påbörjat studierna på nytt, när han eller hon senare återupptar studier med studiemedel.³⁵ Den föreslagna ändringen innebär att vissa grupper av studerande som inte tidigare bedömdes ha rätt till tilläggs lån, kommer att ges rätt till sådant lån. Ändringen innebär samtidigt att andra grupper som idag bedöms ha rätt till tilläggs lån, inte längre kommer att ha rätt till sådant lån. Det är viktigt att den som påbörjat studier under vissa förutsättningar, exempelvis utifrån ett antagande att tilläggs lån kommer att kunna lämnas under de första 120 veckorna av studierna, kan slutföra studierna

³³ Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen.

³⁴ Förordningen ([2007:1244](#)) om konsekvensutredning vid regelgivning.

³⁵ Se avsnitt 2.1.

under samma förutsättningar. CSN bedömer därför att det finns ett behov av särskilda övergångsbestämmelser, som säkerställer att den som enligt tidigare regelverk bedömts ha rätt till tilläggs lån fortsatt kan ha rätt till sådant lån även efter ikraftträdandet.

CSN föreslår därför att äldre bestämmelser fortsatt ska kunna tillämpas om det innebär att den, som någon gång har fått tilläggs lån för tid innan ikraftträdandet, fortsatt kan få sådant lån.

6.1.2 Mindre ändringar av administrativ karaktär

CSN anser att de justerade föreskrifterna bör träda ikraft samtidigt som övriga ändringar, det vill säga två veckor efter att de utkom från trycket i nämndens författningssamling.

CSN har föreslagit att även beslut om merkostnadslån som avser studier som startar under den första bankdagen ett visst år ska få räknas om, i de fall valutaförändringar motiverar det.³⁶ Ändringen påverkar endast de studerande som har merkostnadslån, som har uppgivit kostnader i utländsk valuta och som påbörjar studier just den första bankdagen ett visst år. Om denna ändring träder ikraft vid ett visst datum och om det saknas särskilda regler om vad som ska gälla den som redan dessförinnan beviljats merkostnadslån, kan exempelvis även studerande som påbörjat sina studier den första bankdagen 2018 begära att deras beslut om merkostnadslån räknas om. CSN anser inte att det skulle vara en orimlig konsekvens. CSN anser därför att det saknas behov av särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser.

De övriga ändringar av mindre administrativ karaktär som CSN föreslår innebär ingen ändring i sak, jämfört med vad som redan gäller. Inte heller vad gäller de ändringarna finns därför behov av särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser.

6.1.3 Merkostnadslån för undervisningsavgifter

CSN anser att den justerade föreskriften bör träda ikraft samtidigt som övriga ändringar, det vill säga två veckor efter att de utkom från trycket i nämndens författningssamling. CSN finner dock att bestämmelsen efter ikraftträdandet bör tillämpas i sin nya lydelse, för studier med studiemedel som påbörjas efter utgången av juni 2018, i de fall ansökan om studiemedel har kommit in till CSN den 1 maj 2018 eller senare. Den äldre bestämmelsen bör fortsatt gälla för studier med studiemedel som påbörjats före utgången av juni 2018, dock längst till och med 2019 för studier på gymnasial nivå och längst till och med 2023 för studier på eftergymnasial nivå. Dessa övergångsbestämmelser överensstämmer, med hänsyn till att CSN:s föreskrifter inte kan träda ikraft samtidigt som ändringarna i studiestödsförordningen, i möjligaste mån med övergångsbestämmelserna till ändringarna i studiestödsförordningen.³⁷

³⁶ Se avsnitt 2.2.2.

³⁷ Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen.

6.1.4 Utbetalning av studiemedel för utlandsstudier i förskott

CSN anser att de justerade föreskrifterna bör träda ikraft samtidigt som övriga ändringar, det vill säga två veckor efter att de utkom från trycket i nämndens författningssamling.

CSN har föreslagit att möjligheten att få merkostnadslån för mer än en studieperiod och för mer än 26 veckor utbetalda i förskott vid ett och samma tillfälle fortsättningsvis endast ska gälla merkostnadslån för undervisningsavgifter och försäkringskostnader.³⁸ CSN anser inte att det finns behov av särskilda ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Den som vid den tidpunkt de nya föreskrifterna träder ikraft redan har hunnit få ett beslut, om att CSN kommer att betala ut merkostnadslån för en längre period i förskott vid ett enda tillfälle, påverkas då inte av de förändringar CSN föreslår. Utbetalning kommer då att göras i förskott helt i enlighet med beslutet. Ansökningar om förskottsutbetalningar som ännu inte hunnit behandlas vid tidpunkten för ikraftträdandet, kommer däremot att behandlas i enlighet med nya bestämmelser.

6.2 Särskilda informationsinsatser

CSN kommer med anledning av ändringarna i föreskrifterna avseende merkostnadslån för resa vid studier utomlands, tilläggs lån och utbetalning av studiemedel i förskott behöva uppdatera informationen på CSN:s hemsida och den information som lämnas i samband med att man ansöker om studiemedel på Mina sidor. Detsamma gäller för ändringarna i de allmänna råden avseende vilka utbildningar som inte rimligen bör ge rätt till studiemedel för utlandsstudier.

CSN kommer även att överväga särskilda informationsinsatser riktade mot organisationer och enheter inom lärosäten som arbetar med studerande som planerar att studera utomlands.

De övriga förslagen till ändringar innebär ingen förändring av hur reglerna ska tillämpas och ställer därför inga krav på informationsinsatser.

³⁸ Se avsnitt 2.6.

7. Författningsförslag

Centrala studiestödsnämnden (CSN) föreskriver med stöd av 3 kap. 5, 14 och 25 b §§ studiestödsförordningen (2000:655) i fråga om nämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel

dels att bilaga 4 ska upphöra att gälla,

dels att 4 kap. 14 och 18–22 a §§, 7 kap. 3–3 a §§, 8 kap. 11–13, 16 och 18 §§, 12 kap. 25 §, 16 kap. 4 a–5 och 8 §§ samt rubriken närmast före 7 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i föreskrifterna ska införas en ny paragraf, 7 kap. 3 b §, samt närmast före 7 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

CSN beslutar också att de allmänna råden till 13 kap. 13 c § första stycket studiestödsförordningen ska upphöra att gälla, att de allmänna råden till 16 kap. 4 a § andra stycket ska utgöra allmänna råd till 16 kap. 4 a första stycket, att de allmänna råden till 7 kap. 3 § ska utgöra allmänna råd till 7 kap. 3 § andra stycket, samt att de allmänna råden till 3 kap. 23 § första stycket 2 studiestödsförordningen, till 7 kap. 3 § andra stycket och 8 kap. 12 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Prövning av studieresultat

Utbildning på eftergymnasial nivå

14 §

Vid studier på en sådan utbildning under avdelning B 2 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) som inte omfattas av 3 kap. 5 § första stycket samma förordning, eller när del av sådan utbildning förläggs utomlands, är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av

1. 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med studiemedel vid heltidsstudier, och

Vid studier på en sådan utbildning under avdelning B 2 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) som inte omfattas av 3 kap. 5 § första stycket samma förordning, eller när del av sådan utbildning *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs utomlands, är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av

1. 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med studiemedel vid heltidsstudier, och

2. 75 procent av sitt studieåtagande för studier som därefter bedrivs med studiemedel.

2. 75 procent av sitt studieåtagande för studier som därefter bedrivs med studiemedel.

18 §

Vid studier på en utbildning under avdelning B 1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655), eller när del av sådan utbildning förläggs utomlands, är normal studietakt att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

Vid studier på en utbildning under avdelning B 1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655), eller när del av sådan utbildning *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs utomlands, är normal studietakt att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

19 §

För studier på en utbildning utomlands och när delar av sådan utbildning förläggs i Sverige eller i annat land, tillämpas 20-22 a §§. Detta gäller dock inte när studierna förläggs vid sådan utbildning som avses i 3 kap. 5 § studiestödsförordningen (2000:655).

För studier på en utbildning utomlands och när delar av sådan utbildning *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs i Sverige eller i annat land, tillämpas 20-22 a §§. Detta gäller dock inte när studierna förläggs vid sådan utbildning som avses i 3 kap. 5 § studiestödsförordningen (2000:655).

20 §

Vid studier på en icke-poängsatt utbildning utomlands, eller när del av sådan utbildning förläggs i Sverige eller i ett annat land, är normal studietakt att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

Vid studier på en icke-poängsatt utbildning utomlands, eller när del av sådan utbildning *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs i Sverige eller i ett annat land, är normal studietakt att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

21 §

Vid studier på en poängsatt utbildning i Australien eller Nya Zeeland är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier ska ha klarat av 62,5 procent av det genomsnittliga studieåtagandet som krävs för att kunna slutföra en examen i studielandet i normal tid. Därefter är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Första stycket gäller även när delar av en poängsatt utbildning i Australien förläggs utanför Australien och när delar av en poängsatt utbildning i Nya Zeeland förläggs utanför Nya Zeeland.

Vid studier på en poängsatt utbildning i Australien eller Nya Zeeland är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier ska ha klarat av 62,5 procent av det genomsnittliga studieåtagandet som krävs för att kunna slutföra en examen i studielandet i normal tid. Därefter är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Första stycket gäller även när delar av en poängsatt utbildning i Australien *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs utanför Australien och när delar av en poängsatt utbildning i Nya Zeeland förläggs utanför Nya Zeeland.

22 §

Vid studier på en poängsatt utbildning i Kanada och USA som är på undergraduate-nivå är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier, ska ha klarat av 62,5 procent av det genomsnittliga studieåtagande som krävs för att kunna slutföra en examen i studielandet i normal tid. Därefter är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Vid studier på en poängsatt utbildning i Kanada och USA som är på graduate-nivå är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Vid studier på en poängsatt utbildning i Kanada och USA som är på undergraduate-nivå är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier, ska ha klarat av 62,5 procent av det genomsnittliga studieåtagande som krävs för att kunna slutföra en examen i studielandet i normal tid. Därefter är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Vid studier på en poängsatt utbildning i Kanada och USA som är på graduate-nivå är normal studietakt att den studerande som lägst ska ha klarat av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Första och andra styckena gäller även när delar av en sådan poängsatt utbildning i Kanada förläggs utanför Kanada och när delar av en sådan poängsatt utbildning i USA förläggs utanför USA.

Första och andra styckena gäller även när delar av en sådan poängsatt utbildning i Kanada *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs utanför Kanada och när delar av en sådan poängsatt utbildning i USA *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs utanför USA.

22 a §

Vid studier på en annan poängsatt utbildning utomlands än en sådan som avses i 21-22 §§ eller när del av sådan utbildning förläggs i Sverige eller i annat land, är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier, ska ha klarat av 62,5 procent av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier. Därefter är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av 75 procent av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

Vid studier på en annan poängsatt utbildning utomlands än en sådan som avses i 21-22 §§ eller när del av sådan utbildning *utan att ingå i ett utbytesprogram* förläggs i Sverige eller i annat land, är normal studietakt att den studerande, under de första 40 veckorna med studiemedel för heltidsstudier, ska ha klarat av 62,5 procent av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier. Därefter är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av 75 procent av det antal poäng eller motsvarande som enligt 3 kap. 9 § innebär rätt till studiemedel för heltidsstudier.

7 kap. Tilläggsån

Inkomst före studiernas början**Studiernas början**

3 §

Om den studerande gjort ett studieuppehåll under hela det kalenderår som föregår det år då studierna återupptas, anses studierna ha påbörjats efter detta studieuppehåll. Om det finns särskilda skäl bortses det från studieuppehållet.

Med studiernas början enligt 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen (2000:655) anses det senaste kalenderåret

1. *då den studerande har studiemedel, och*
2. *som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.*

Om det finns särskilda skäl kan dock studierna anses påbörjade under ett tidigare kalenderår, under förutsättning att det är ett kalenderår

1. *då den studerande har haft studiemedel, och*
2. *som följer på ett kalenderår under vilket studiemedel inte har lämnats.*

Till 3 § meddelar CSN följande allmänna råd

Inkomsten bör beräknas för det senaste kalenderår då den studerande inte har studerat.

Med studier bör avses studier endast på sådan utbildning som gav rätt till studiestöd. Det innebär bland annat att arbetsmarknadsutbildning som en sökande har genomgått inom det reguljära utbildningsväsendet bör anses som studier, medan upphandlad arbetsmarknadsutbildning inte bör anses vara studier i detta sammanhang.

Studier på fritid eller studier som annars varit av så liten omfattning att de rimligen inte har påverkat möjligheterna till arbete på heltid, bör inte heller räknas som studier i detta sammanhang.

Om den studerande har gjort ett uppehåll i studierna av någon omständighet som han eller hon själv inte kunnat råda över, exempelvis sjukdom, bör detta räknas som ett särskilt skäl för att bortse från uppehållet. Detsamma bör

Till 3 § andra stycket meddelar CSN följande allmänna råd

Med särskilda skäl avses omständighet som den studerande inte själv kunnat råda över, exempelvis egen eller anhörigs sjukdom, vilken medfört att han eller hon inte kunnat bedriva studier sedan han eller hon senast hade studiemedel.

gälla vid ett uppehåll i studierna på grund av graviditet och i samband med vård av barn som ger rätt till föräldrapenningförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Föräldrapenning närmast före studiernas början

3 a §

Bedömningen av om en studerande har haft den inkomst som krävs enligt 3 kap.

12 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) ska avse en av följande tidsperioder:

- 1. Det senaste kalenderår då den studerande inte har fått föräldrapenning.*
- 2. Ett senare kalenderår än vad som avses i punkten 1. Detta kalenderår får dock inte vara samma kalenderår som det år då studierna påbörjas.*

Med föräldrapenning enligt 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) avses föräldrapenning enligt 12 kap. socialförsäkringsbalken eller motsvarande utländsk förmån.

3 b §

Med att sammanhängande ha fått föräldrapenning enligt 3 kap. 12 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) avses att den studerande, under ett eller flera kalenderår i följd, har haft föräldrapenning i sådan utsträckning att inkomsterna understigit inkomstgränsen i 3 kap. 12 § första stycket studiestödsförordningen.

8 kap. Merkostnadslån

Pendlingsresor under studietiden

11 §

En studerande som inte bor på studieorten under studietiden kan få merkostnadslån för kostnaderna för pendlingsresor mellan hemmet och läroanstalten under en studiestödsperiod, om han eller hon är bosatt och studerar inom EES eller i Schweiz.

Merkostnadslån kan lämnas för den del av resekostnaderna som överstiger 0,34 procent av prisbasbeloppet multiplicerat med antalet kalenderveckor under studiestödsperioden, dock med högst 1,26 procent av prisbasbeloppet per kalendervecka.

En studerande som inte bor på studieorten under studietiden kan få merkostnadslån för kostnaderna för pendlingsresor mellan *hemorten och studieorten* under en studiestödsperiod, om han eller hon är bosatt och studerar inom EES eller i Schweiz.

Merkostnadslån kan lämnas för den del av resekostnaderna som överstiger 0,34 procent av prisbasbeloppet multiplicerat med antalet kalenderveckor under studiestödsperioden, dock med högst 1,26 procent av prisbasbeloppet per kalendervecka.

Resor vid utlandsstudier

12 §

Vid utlandsstudier kan merkostnadslån lämnas för resor *från Sverige till det geografiska område där studierna bedrivs.*

En studerande kan få lån för en tur- och returresa med allmänna färdmedel per kalenderhalvår. Om den studerande under ett kalenderhalvår har ett studieupphåll mellan två studieperioder som är 14 dagar eller längre kan lån lämnas för ytterligare en tur- och returresa med allmänna färdmedel. I övrigt kan lån lämnas för ytterligare en tur- och returresa endast om det finns synnerliga skäl.

Lån till en resa lämnas med högst det belopp som anges i bilaga 4. Om det finns synnerliga skäl kan lån dock lämnas med ett högre belopp.

Vid utlandsstudier kan merkostnadslån lämnas för resor *till och från det land där studierna bedrivs.*

Merkostnadslån för resor vid utlandsstudier kan lämnas med följande belopp per kalenderhalvår:

1. *För resor i samband med studier inom EES eller i Schweiz med högst 10 procent av prisbasbeloppet.*
2. *För resor i samband med studier utanför EES eller Schweiz med högst 30 procent av prisbasbeloppet.*

Om det finns synnerliga skäl får lån lämnas med ett högre belopp.

Till 12 § meddelar CSN följande allmänna råd

Ett synnerligt skäl för att ett högre belopp än det fastställda bör kunna lämnas är att det krävs specialarrangemang i samband med resor för personer med vissa funktionsnedsättningar. Detta gäller under förutsättning att ersättning för ett sådant arrangemang inte kan lämnas från annat håll.

Det bör finnas synnerliga skäl att lämna merkostnadslån med ett högre belopp om det exempelvis krävs specialarrangemang i samband med resor.

*Resor vid insamling av material till uppsats eller avhandling**13 §*

Den som studerar på en högskola i Sverige eller på en utbildning i utlandet motsvarande en svensk högskoleutbildning och som behöver resa för att samla in material till en uppsats eller avhandling kan få merkostnadslån för sådana resor. För uppsatser gäller dock att uppsatsen måste omfatta minst 15 högskolepoäng.

Den som studerar på en högskola i Sverige eller på en utbildning i utlandet motsvarande en svensk högskoleutbildning och som behöver resa för att samla in material till en uppsats eller avhandling kan få merkostnadslån för sådana resor. För uppsatser gäller dock att uppsatsen måste omfatta minst 15 högskolepoäng *eller motsvarande*.

*Undervisningsavgifter**Till 3 kap. 13 § första stycket 2 studiestödsförordningen (2000:655) meddelar CSN följande allmänna råd*

Som undervisningsavgifter bör räknas endast sådana kostnader som har en direkt koppling till undervisningen, exempelvis avgifter för inskrivning, kurs, tentamen samt tillgång till bibliotek och dator. Kostnader för exempelvis kost, logi, fritidsaktiviteter, litteratur, förbrukningsmaterial, studieutrustning och liknande bör inte räknas som undervisningsavgift. Detta gäller även om den studerande betalar en avgift för sådana kostnader direkt till läroanstalten.

Till 3 kap. 13 c § första stycket studiestödsförordningen (2000:655) meddelar CSN följande allmänna råd

Med utbildning bör anses kurser eller paket av kurser som leder till eller kan tillgodoräknas inom en och samma examen.

Upphävs

Till 3 kap. 13 c § andra och tredje styckena studiestödsförordningen (2000:655) meddelar CSN följande allmänna råd

Merkostnadslån för undervisningsavgifter, som har skrivits av med stöd av 4 kap. 23 § studiestödslagen (1999:1395), bör inte begränsa rätten till fortsatta merkostnadslån.

16 §

Merkostnadslån för undervisningsavgifter enligt 3 kap. 13 § första stycket 2 studiestödsförordningen (2000:655) lämnas med ett visst belopp per kalendervecka enligt 3 kap. 13 b § eller med ett högre belopp enligt 3 kap. 13 c § studiestödsförordningen.

För varje studiestödsperiod lämnas lån med högst det belopp som motsvarar avgiften för undervisning under studiestödsperioden.

Vid tillämpningen av 3 kap. 13 c § studiestödsförordningen ska det högre belopp som lämnas fördelas per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser.

Merkostnadslån för undervisningsavgifter enligt 3 kap. 13 § första stycket 2 studiestödsförordningen (2000:655) lämnas med ett visst belopp per kalendervecka enligt 3 kap. 13 b § eller med ett högre belopp enligt 3 kap. 13 c § studiestödsförordningen.

För varje studiestödsperiod lämnas lån med högst det belopp som motsvarar avgiften för undervisning under studiestödsperioden.

Vid tillämpningen av 3 kap. 13 b-c §§ studiestödsförordningen ska det belopp som lämnas fördelas per vecka i den studiestödsperiod som undervisningsavgiften avser.

Till 16 § andra stycket meddelar CSN följande allmänna råd

Avgiften för undervisning under studiestödsperioden bör bestämmas på följande sätt.

1. Undervisningsavgiften delas med det totala antalet veckor med studiemedel för heltidsstudier (heltidsveckor) som avgiften avser och multipliceras därefter med antalet heltidsveckor i studiestödsperioden.
2. Om det inte går att fastställa exakt hur många veckor avgiften avser, beräknas först hur stor avgiften är per studieperiod. Undervisningsavgiften delas då med det totala antalet studieperioder som avgiften avser. För varje studiestödsperiod beräknas sedan avgiften för undervisning genom att avgiften för aktuell studieperiod delas med det totala antalet heltidsveckor som studieperioden omfattar. Resultatet multipliceras därefter med antalet heltidsveckor i studiestödsperioden.

Kostnader som beräknas i utländsk valuta

18 §

Merkostnader som en studerande betalar i utländsk valuta räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år beviljningsperioden börjar. Om denna valutakurs inte är känd räknas merkostnaderna om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år då beslutet om merkostnadslån fattas.

Det får göras en omräkning av de kostnader som avser studiestödsperioder som påbörjas *efter den första bankdagen* ett senare år. Dessa kostnader får räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år studiestödsperioden börjar. Detta gäller dock under förutsättning att

1. *omräkningen leder till att den studerande kan få ytterligare merkostnadslån, och*
2. *om den studerande begär en ny beräkning.*

Merkostnader som en studerande betalar i utländsk valuta räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år beviljningsperioden börjar. Om denna valutakurs inte är känd räknas merkostnaderna om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år då beslutet om merkostnadslån fattas.

Det får göras en omräkning av de kostnader som avser studiestödsperioder som påbörjas året efter beslutet om merkostnadslån fattades. Dessa kostnader får räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år studiestödsperioden börjar. Detta gäller dock under förutsättning att

1. *den studerande begär en ny beräkning, och*
2. *omräkningen leder till att den studerande kan få ytterligare merkostnadslån.*

Kap. 12

Till 3 kap. 23 § första stycket 2 studiestödsförordningen (2000:655) meddelar CSN följande allmänna råd

Med utbildning som *rimligen inte* bör ge rätt till studiemedel bör exempelvis avses utbildning som innehåller moment som

1. är olagliga i Sverige eller där utbildningen bedrivs,
2. eller har som syfte att den studerande ska kunna bedriva verksamhet som är olaglig i Sverige eller där utbildningen bedrivs.

Med utbildning som *inte rimligen* bör ge rätt till studiemedel bör exempelvis avses utbildning *i ett geografiskt område till vilket Utrikesdepartementet avråder från alla resor eller vilket de uppmanar svenska medborgare att lämna*, eller utbildning som innehåller moment som

1. är olagliga i Sverige eller där utbildningen bedrivs, eller
2. har som syfte att den studerande ska kunna bedriva verksamhet som är olaglig i Sverige eller där utbildningen bedrivs.

Fastställd studietid för vissa länder

25 §

Den tid som studiemedel kan lämnas för utlandsstudier beräknas, om inte annat anges i andra stycket, i enlighet med 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395), 3 kap. 4 § studiestödsförordningen (2000:655) och 2 kap. 2 och 3 §§ dessa föreskrifter och allmänna råd. *För vissa länder där läsårsstuderande och terminsstuderande vid högskole- och universitetsutbildningar följer den ordinarie terminsindelningen har CSN särskilt föreskrivit vad som anses ingå i en normal kursplan (fastställd studietid). De utbildningssystem där fastställda studietider får tillämpas framgår av 26 och 27 §§.*

Den tid som studiemedel kan lämnas för utlandsstudier beräknas, om inte annat anges i andra stycket, i enlighet med 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395), 3 kap. 4 § studiestödsförordningen (2000:655) och 2 kap. 2 och 3 §§ dessa föreskrifter och allmänna råd.

För vissa länder där läsårsstuderande och terminsstuderande vid högskole- och universitetsutbildningar följer den ordinarie terminsindelningen har CSN särskilt föreskrivit vad som anses ingå i en normal kursplan (fastställd studietid). De utbildningssystem där fastställda studietider får tillämpas framgår av 26 och 27 §§.

Kap. 16 Utbetalning

Utlandsstudier

4 a §

Vid utlandsstudier får studiemedel i form av merkostnadslån betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje månad om den studerande kan visa att han eller hon, före den tidpunkt studiemedel annars skulle ha betalats ut, måste bekosta sådant som lånet är avsett att täcka.

Studiemedel får även betalas ut på annat sätt, om det finns särskilda skäl.

Vid utlandsstudier får studiemedel betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje månad, om det finns särskilda skäl.

Studiemedel i form av merkostnadslån får även betalas ut på annat sätt om den studerande kan visa att han eller hon, före den tidpunkt studiemedel annars skulle ha betalats ut, måste bekosta sådant som lånet är avsett att täcka.

Till 4 a § andra stycket meddelar CSN följande allmänna råd

Om den studerande kan visa att han eller hon, före den tidpunkt studiemedel annars skulle ha betalats ut, exempelvis har höga inledande levnadskostnader, bör det finnas särskilda skäl att betala ut studiemedel på annat sätt än förskottsvis varje månad.

Till 4 a § första stycket meddelar CSN följande allmänna råd

5 §

Vid utlandsstudier får en utbetalning av studiemedel på annat sätt än förskottsvis varje månad enligt 4 a § omfatta högst 26 veckor. En utbetalning av merkostnadslån på annat sätt än förskottsvis varje månad får dock *vid sådana studier* omfatta högst 53 veckor.

Vid utlandsstudier får en utbetalning av studiemedel på annat sätt än förskottsvis varje månad enligt 4 a § omfatta *en studieperiod* om högst 26 veckor. En utbetalning av merkostnadslån *för undervisningsavgifter eller för försäkring vid utlandsstudier* på annat sätt än förskottsvis varje månad får dock omfatta *flera studieperioder* om högst 53 veckor.

8 §

Vid utlandsstudier kan den studerande få den första utbetalningen av studiemedel i en studiestödsperiod när en studieförsäkran enligt 9 § har kommit in till CSN.

Den studerande kan dock få en utbetalning av merkostnadslån som avser flera studiestödsperioder med

Vid utlandsstudier kan den studerande få den första utbetalningen av studiemedel i en studiestödsperiod när en studieförsäkran enligt 9 § har kommit in till CSN.

Den studerande kan dock få en utbetalning av merkostnadslån *för undervisningsavgifter eller för försäkring vid*

studiemedel, när en studieförsäkran för den första av dessa perioder har kommit in till CSN.

En studieförsäkran enligt första och andra styckena får lämnas tidigast fyra veckor före studiestödsperiodens början.

utlandsstudier som avser flera studiestödsperioder med studiemedel, när en studieförsäkran för den första av dessa perioder har kommit in till CSN.

En studieförsäkran enligt första och andra styckena får lämnas tidigast fyra veckor före studiestödsperiodens början.

-
1. Denna författning träder ikraft två veckor efter den dag då författningen enligt uppgift på den utkom från trycket i nämndens författningssamling.
 2. Om den studerande har beviljats tilläggsån för tid innan ikraftträdandet, får bestämmelserna i 7 kap. 3 och 3 a §§ i den äldre lydelsen tillämpas om det innebär att tilläggsån fortsatt kan lämnas.
 3. Bestämmelsen i 8 kap. 12 § i den nya lydelsen tillämpas för studier som påbörjas efter den 30 juni 2018.
 4. Efter ikraftträdandet tillämpas bestämmelsen i 8 kap. 16 § i den nya lydelsen för studier som påbörjas efter utgången av juni 2018, om ansökan om studiemedel har kommit in till Centrala studiestödsnämnden den 1 maj 2018 eller senare.
 5. Bestämmelsen i 8 kap. 16 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för studier med studiemedel som påbörjats före utgången av juni 2018, dock längst till och med 2019 för studier på gymnasial nivå och längst till och med 2023 för studier på eftergymnasial nivå.

Bilaga 1 Förordning (2018:156) om ändring i studiestödsförordningen (2000:655)

Förordning om ändring i studiestödsförordningen (2000:655);

utfärdad den 21 mars 2018.

Regeringen föreskriver att 3 kap. 13 b, 13 c och 23 §§ studiestödsförordningen (2000:655) ska ha följande lydelse.

3 kap.

13 b § För undervisningsavgifter får merkostnadslån lämnas med ett grundbelopp som för varje vecka utgör

- 3,2 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- 2,4 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- 1,6 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Merkostnadslån för undervisningsavgifter får lämnas med sammanlagt högst 3,2 procent av prisbasbeloppet gånger 240, 120 eller 80, beroende på det högsta antal veckor som studiemedel får lämnas för studierna enligt 3 kap. 8 § första och andra styckena studiestödslagen (1999:1395). För vissa äldre studerande ska dock den begränsning av antalet veckor med studielån som gäller enligt 3 kap. 9 § studiestödslagen tillämpas.

Till en studerande som vid något tillfälle totalt har fått det högsta lånebeloppet enligt andra stycket, får inte ytterligare merkostnadslån för undervisningsavgifter lämnas.

13 c § Merkostnadslån för undervisningsavgifter får lämnas med ett högre belopp än det som anges i 13 b §, om avgiften avser studier på eftergymnasial nivå. För sådana undervisningsavgifter får merkostnadslån lämnas med ett belopp som för varje vecka högst utgör

- 6,4 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- 4,8 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- 3,2 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Det högre lånebeloppet får lämnas med sammanlagt högst 3,2 procent av prisbasbeloppet gånger 240, vilket är det högsta antal veckor som studiemedel får lämnas för studierna enligt 3 kap. 8 § första stycket studiestödslagen (1999:1395). För vissa äldre studerande ska dock den begränsning av antalet veckor med studielån som gäller enligt 3 kap. 9 § studiestödslagen tillämpas.

Till en studerande som vid något tillfälle totalt har fått det högsta lånebeloppet enligt 13 b § eller andra stycket, får inte ytterligare merkostnadslån för undervisningsavgifter lämnas.

23 § Studiemedel får inte lämnas för en utbildning som

1. är jämförbar med en utbildning i Sverige som inte ger rätt till studiemedel, eller
2. på grund av omständigheter som rör utbildningen eller av något annat särskilt skäl inte rimligen bör ge rätt till studiemedel.

Studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2018.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 13 b och 13 c §§ i den nya lydelsen tillämpas första gången för studier med studiemedel som påbörjas efter utgången av juni 2018, om ansökan om studiemedel har kommit in till Centrala studiestödsnämnden efter ikraftträdandet.

3. Bestämmelserna i 3 kap. 13 b och 13 c §§ i den äldre lydelsen gäller fortfarande för studier med studiemedel som påbörjats före utgången av juni 2018, dock längst till och med 2019 för studier på gymnasial nivå och längst till och med 2023 för studier på eftergymnasial nivå.
4. Bestämmelserna i 3 kap. 23 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för studier som bedrivs efter utgången av juni 2018, om den studerande beviljas studiemedel för studierna efter ikraftträdandet.
5. Bestämmelserna i 3 kap. 23 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande för studier som bedrivs efter utgången av juni 2018, om den studerande har beviljats studiemedel för studierna före ikraftträdandet.